

6.-LA PROSA ÀTICA: LA HISTORIOGRAFIA (logògrafs, Heròdot, Tucídides i Xenofont)

1.-Introducció: Davant les llegendes i mites heretats dels seus avantpassats, els grecs van adoptar dues actituds: una interpretació al·legòrica o simbòlica (μῦθος) i una altra interpretació racionalista (λόγος): en tot relat fantàstic hi ha un nucli vertader. Aquest últim mètode d'investigació constitueix el començament de la historiografia. La paraula "història" significa etimològicament la "narració de quelcom que s'ha vist" i, per tant, es coneix. Per això, els pioners de la historiografia, anomenats **LOGÒGRAFS** al començament del segle VI a. C., narraven llurs propis viatges, aventures i experiències. Els temes centrals dels seus escrits eren la fundació de ciutats, les històries locals, les genealogies, relats de viatges... Aquests autors, jonis majoritàriament, solien llegir els seus escrits en públic, a vegades en certàmens literaris. El seu mètode consistia en la simple acumulació de notícies de qualsevol font. Mereix una consideració especial Hecateu de Milet, qui no sols va establir el mesurament del temps històric a base de generacions humanes (40 anys), sinó que va expressar la seua intenció de contar només el que considerés digne de crèdit, amb la qual cosa va iniciar, encara que de forma rudimentària la crítica de les seues fonts.

2.- Però no es pot parlar d'historiografia fins al segle V a. C, davant l'obra d'**HERÒDOT**(485-428?). Nascut a Halicarnàs, d'on es va exiliar en la seua joventut i després de nombrosos viatges es va assentar a Atenes, on va freqüentar els intel·lectuals del cercle de Pèricles. Va morir en una colònia grega a Sicília. Heròdot va ser anomenat per Ciceró el pare de la història. Ens relata en les seues Històries, un fet contemporani, l'enfrontament entre grecs i perses, que va interpretar com el primer conflicte entre Orient i Occident. Com volia que la seua obra fos entretinguda, li va afegir una bona dosi de dramatisme i la va amenitzar amb abundants digressions sobre la història, la geografia i els costums d'Assíria, Pèrsia i Egipte, a més de contes recollits de la tradició oral. Té, no obstant, els defectes de tot pioner: - insuficiència de crítica, perquè donava per segura qualsevol font d'informació. - absència d'explicacions polítiques dels esdeveniments, 2 - excessiu protagonisme dels déus, que regeixen els destins dels homes i castiguen tota acció exagerada o desmesurada.... Els filòlegs d'Alexandria van dividir la seua obra en nou parts i van donar el nom d'una Musa a cada una d'elles.

3.- La historiografia adquireix la seua majoria d'edat amb **TUCÍDIDES** (470- 395). Nascut a Atenes d'una família aristocràtica, se'l considera el més gran dels historiadors grecs. Va escriure en vuit llibres La Història de la guerra del Peloponès, conflicte bèl·lic que va enfrontar a Esparta i Atenes del 431 al 404 a. C. en el que va participar com a estrateg. Per aquesta raó disposava d'informació de primera mà sobre els

esdeveniments que relata. Encara que pretenia comprendre fins al final de la Guerra del Peloponès, l'obra s'interromp l'any 411. La seua obra es caracteritza per: - la inclusió de discursos dels personatges principals; - el valor paradigmàtic de la història: el passat explica el present i ajuda a entendre el futur; - influència de la sofística i de la medicina hipocràtica en observar els símptomes de la naturalesa humana i pronosticar el curs de la malaltia política i cívica; per això, tracta de relatar els fets – en els que ha participat personalment com a general- amb la major objectivitat, cercant explicacions científiques i racionals, i contrastant les diferents fonts d'informació, ja que no intenta entretenir, sinó descobrir la veritat no va ser un simple narrador, sinó un pensador polític que va prescindir de les consideracions mítico-religioses.

4.- XENOFONT (430-355). Natural d'Atenes, descendeix d'una família de la classe dels cavallers. Va ser deixeble de Sòcrates i admirador del règim polític d'Esparta, on va viure durant vint anys, després de ser desterrat d'Atenes. Per paga dels seus serveis la ciutat lacedemònia li va concedir un retir generós que va aprofitar per a compondre els seus escrits. La seua obra, molt àmplia i variada, inclou títols de temes diversos, com : 3 - L'Anàbasi , que narra l'expedició del rei persa Cir el Jove contra el seu germà Artaxerxes II, basada en el relat de la seua pròpia experiència militar. - Les Hel·lèniques, continuació de la història de Grècia a partir d'on l'havia interromput Tucídides. - Ciropedia, - L'apologia de Sòcrates, etc L'obra de Xenofont no aconsegueix la profunditat en l'anàlisi de causes i conseqüències històriques del seu predecessor Tucídides i sol perdre's de vegades en l'acumulació d'episodis i discursos sense una clara lògica interna, excepte la successió cronològica. De fet, després de la bona acollida dels seus escrits durant l'hel·lenisme, avui se'l estima més com a escriptor, per la senzillesa de la seua prosa que com a historiador.